

Godājama meistara cienījamas un elegantas atvadas, līdz pat beigām apliecinot profesionalitāti un noturot vietu starp labākajiem.

Daily Express, Books of the Year

Apbrīnojams šķietami atvaļināta spiega portrets... Džonam Lekarē piemītošā valodas izjūta un unikālā izpratne par to, kā šī pasaule patiesībā darbojas, pēc “Sudrabskata” izlasīšanas liek skumt par to, ka vienīgais patiesi pieaugušais istabā diemžēl ir prom...

Daily Telegraph, Books of the Year

Vairs nebūs līdzvērtīgu Aukstā kara spiegu romānu, kādus savulaik rakstīja Lekarē savas slavas virsotnē... Tomēr viņa pēdējais romāns “Sudrabskats” ne vien spilgti izgaismo lojalitāti, nodevību un konfliktējošas vērtības mūsdienu kontekstā, bet arī apliecina rakstnieka apbrīnojamo talantu un spēju aizraut lasītājus līdz pat pēdējam.

New Statesman, Books of the Year

“Sudrabskats” ir kaķa un peles medību spēle, kas norisinās no Anglijas nelielas piekrastes pilsētas līdz pat Austrumu blokam. Romāns, kas iznāca vien desmit mēnešus pēc autora nāves, ir izcilā spiegu žanra meistara lielisks karjeras noslēgums.

Irish Times, Books of the Year

“Sudrabskats” ir klasisks Lekarē romāns – pētījums par to, kā cilvēki rīkojas nepareizi labu nodomu vadīti. Tikpat lieliska lasāmviela, kā allaž!

Sunday Telegraph

JOHN
LE CARRÉ

SILVERVIEW

DŽONS
LE KARĒ

SUDRABSKATS

TULKOJUSI
ZANE ROZENBERGA

821.111-31
Le 410

John le Carré
SILVERVIEW

Copyright © The Literary Estate of David Cornwell, 2021
Vākam izmantots attēls © AdobeStock.com; pbnash1964

Džons Lekarē
SUDRABSKATS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja un redaktore *Una Orinska*
Korektore *Jana Boikova*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Maketētāja *Ilze Šmite*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-736.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Zane Rozenberga, 2024
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2024
ISBN 978-9934-32-108-5

1

Kādā lietainā rītā pulksten desmitos sparīga jauna sieviete platā vējjakā un šallē ievīstītu galvu apņēmīgi soļoja pa Londonas Vestendu cauri negaisam, kas brāzās pāri Sautodlistrītai. Viņas vārds bija Lilija, un viņā bangoja vētrainas emocijas, kas brīžiem pārtapa niknumā. Ar vienu cimdoto roku sargādama acis no lietus, sieviete pikti pētīja namu numurus, ar otru stūma plēves pārsegtos bērnu ratiņus ar savu divgadīgo dēlu Semu. Dažas mājas bija tik grandiozas, ka tām vispār nebija numuru. Dažām bija numurzīmes, tomēr plāksnītes liecināja par piederību citām ielām.

Nonākusi pie pretenciozām parādes durvīm, kurām blakus uz kolonnas bija neparasti skaidri uzkrāsots nama numurs, sieviete atmuguriski uzkāpa pa pakāpieniem, vilkdama aiz sevis ratiņus, pārlaida dūsmīgu skatienu vārdiem blakus iemītņieku zvanu pogām un piespieda pašu apakšējo.

– Vienkārši pagrūdiet durvis, miļā! – namrunī atskanēja laipna sievietes balss.

– Man vajag Proktoru. Man teikts: tikai Proktoru un nevienu citu! – Lilija atcirta, iztaisnojot muguru.

– Stjuarts jau nāk, miļā! – tā pati mierinošā balss pavēstīja, un pēc īsa brīža durvis atvērās un tajās parādījās stiegrains,

brīļļains vīrietis vecumā starp piecdesmit un sešdesmit gadiem, mazliet sakumpis pa kreisi un pieliecis iegareno galvu ar tādu kā uzjautrināti vaicājošu izteiksmi sejā. Viņam blakus stāvēja cienīga izskata sieviete sirmiemi matiem un adītā jakā.

– Es esmu Proktors. Vai gribat, lai palīdzu jums ar šo? – viņš jautāja, ieskatīdamies bērna ratiņos.

– Kā lai es zinu, ka tas esat jūs? – Lilija atbildes vietā noprasīja.

– Jūsu godājamā māte vakar vakarā piezvanīja uz manu privāto numuru un pieteica, lai es esot šeit.

– Viņa teica: viens pats! – Lilija iebilda un pikti pablenza uz cienīgā izskata sievieti.

– Marija pieskata māju. Un viņa ir gatava piepalīdzēt, kur un kad vajadzīgs, – Proktors atbildēja.

Sieviete panācās uz priekšu, bet Lilija ar žestu viņu atvairīja, un Proktors aizvēra aiz viņiem ārdurvis. Priekštelpas klušumā Lilija atritināja plēves pārklāju, līdz varēja redzēt aizmiņģušā zēna galvu. Viņam bija melni, cirtaini mati un apskaužami mierpilna sejas izteiksme.

– Viņš visu nakti bija nomodā, – Lilija teica, uzlikdama plaukstu uz zēna pieres.

– Skaists bērns, – sacīja par Mariju nosauktā sieviete.

Iestūmusi bērna ratiņus zem kāpnēm, kur bija vistumšākā vieta, Lilija iebāza roku ratiņu apakšdaļā, izvilka lielu, baltu nemarkētu aploksni un pagriezās pret Proktoru. Vīrieša tikko jaušamais smaids Lilijai atsauca atmiņā paveco priesteri, kuram internātskolas gados bija nācies izsūdzēt grēkus. Viņai nebija patikusi skola un nebija paticis priesteris, un tagad viņa nebija noskaņota just patiku pret Proktoru.

– Man te jāsež un jāgaida, kamēr jūs to izlasīsiet, – viņa paziņoja.

– Jā, protams, – Proktors laipni piekrita, uzmezdams viņai caur brillēm iesāņus skatienu. – Un vai drīkstu piebilst, ka man ir ļoti, ļoti žēl?

– Ja gribat nodot atbildi, man tā jānogādā viņai mutiski, – Lilija teica. – Viņa negrib ne telefona zvanus, ne īsziņas, ne e-pastus. Ne no Dienesta, ne no jebkura cita. Arī no jums ne.

– Arī tas ir ļoti skumji, – Proktors sacīja pēc drūmu pārdomu brīža un, it kā tikai tagad attapies, ka tur rokā aploksni, viņš domīgi pārvilka tai savus kaulainos pirkstus. – Jāteic, vesels sacerējums. Kā jūs domājat, cik lappušu te varētu būt?

– Es nezinu.

– Mājas vēstulpapīrs? – Pirksti joprojām taustīja aploksni. – Nē, nevar būt. Nevienam mājas komplektā nav tik liela izmēra lapu. Tātad pieļauju, parastais rakstāmpapīrs?

– Neesmu skatījusies iekšā. Es jau teicu.

– Protams, teicāt. Nu labi! – Viņa tikko jaušamais, uzjautriņošais smaids Liliju uz brīdi atbruņoja. – Tad pie darba! Izskatās, ka būs ilga lasīšana. Neņemsiet ļaunā, ja es jūs pametišu?

Lilija un Marija sēdēja viena otrai pretī izsēdētos rūtaina mēbeļauduma atpūtas krēslos ar koka parocēm trūcīgi mēbelētā dzīvojamā istabā priekštelpas pretējā pusē. Starp viņām uz ieskrāmbāta stikla galdiņa bija nolikta metāla paplāte ar kafijas termosu un šokolādes cepumiem. Lilija bija atteikusies no abiem.

– Nu, kā viņa jūtas? – Marija jautāja.

– Paldies, atbilstoši apstākļiem. Tā, kā var justies, kad mirst.

– Jā, protams, tas ir briesmīgi. Tas vienmēr ir briesmīgi. Bet kā viņa jūtas garīgi?

– Prāts viņai ir skaidrs, ja par to ir runa. Morfiju nelieto, to viņa neatzīst. Kad jūtas ciešami, nokāpj lejā vakariņās.

– Ēdienu viņa, cerams, joprojām spēj novērtēt?

Nespēdama ilgāk paciest šo sarunu, Lilija izgāja priekštelpā un kavējās pie Sema, līdz atgriezās Proktors. Viņa istaba bija vēl mazāka un tumšāka, ar netīriem, ļoti bieziem tīklveida aizkariem. Cenzdamies saglabāt starp abiem piedienīgu atstatumu, Proktors iekārtojās blakus radiatoram pie tālākās sienas. Lilijai nepatika viņa sejas izteiksme. Tu esi Ipsvičas slimnīcas onkologs, un tas, kas tev sakāms, ir domāts tikai tuvākajiem ģimenes locekļiem. Tu gribi man pateikt, ka viņa mirst, bet to es jau zinu, un ko vēl citu tu vari sacīt?

– Jūs, domājams, zināt, kas rakstīts jūsu mātes vēstulē, – Proktors neizteiksmīgā balsī iesāka, vairs neizklausīdamies pēc priesterā, kam jāizsūdz grēki, bet pēc krietni reālāka cilvēka. Redzēdams, ka Lilija grasās protestēt, viņš turpināja: – Ja ne gluži konkrēto saturu, tad galveno būtību.

– Es jums jau teicu! – Lilija skarbi atcirta. – Ne galveno būtību, ne vispār jebko. Mamma man nestāstīja, un es nejautāju.

Internāta guļamistabā mēs bieži spēlējam tādu spēli: cik ilgi tu spēj skatīties uz otru meiteni, nemirkšķinot acis un nesmaidot?

– Nu labi, Lilij, paskatīsimies uz to no citas puses! – Proktors ierosināja ar tracinošu iecietību. – Jūs nezināt, kas rakstīts šajā vēstulē. Jūs nezināt, par ko tā ir. Bet varbūt esat ieminējusies tai vai citai draudzenei, ka brauksiet uz Londonu, lai kādam to nodotu. Tātad kam jūs esat to teikusi? Jo mums tas noteikti jāzina.

– Es nevienam neesmu teikusi ne vārda, velns parāvis! – Lilija noskaldīja, skatīdamās pāri istabai tieši neizteiksmīgajā sejā. – Mamma teica, lai nesaku, un es neteicu!

– Lilij...

– Kas ir?

– Es ļoti maz zinu par jūsu personīgajiem apstākļiem. Bet tas mazumiņš, ko zinu, liecina, ka jums droši vien ir partneris. Ko jūs sacījāt viņam? Un, ja tā ir *viņa*, tad ko teicāt viņai? Jūs nevarat vienkārši pazust no savām bēdu mājām uz veselu dienu, neminot kādu ieganstu. Būtu tikai cilvēcīgi saprotami, ja jūs gluži kā starp citu izmestu draugam, draudzenei, pat parastam paziņam: “Vai zini ko? Es laižos uz Londonu aizvest superslepenu vēstuli no savas mātes!”

– Jūs man stāstāt, ka tas ir cilvēcīgi? Tādiem kā mēs? Tā sarunāties citam ar citu? Cilvēcīgi ir tas, ka mamma teica, lai es neko nestāstot nevienai dzīvai dvēselei, un es nestāstīju! Turklāt mani ir apstrādājuši. Jūsu ļaudis. Es esmu pieņemta darbā. Pirms trim gadiem viņi pielika man pistoli pie galvas un teica, ka es esot pietiekami pieaugusi, lai glabātu noslēpumus. Turklāt man nav nekāda partnera, un nav arī draudzeņu bara, ar ko čalot.

Skatienu spēle atkārtojās.

– Un neteicu arī tēvam, ja to jūs gribat zināt! – viņa piebilda, šoreiz jau tādā kā grēksūdzes tonī.

– Vai jūsu māte piekodināja, lai viņam neko nestāstāt? – Proktors jautāja, un šoreiz balss skanēja skarbāk.

– Viņa neteica, lai stāstu, tāpēc es nestāstīju. Tā mums ir pieņemts. Tā mūsu mājās notiek. Mēs piesardzīgi tipinām cits citam apkārt. Varbūt jūsu mājās notiek tas pats.

– Nu tad esiet tik laipna un pastāstiet, – Proktors turpināja, nekavēdamies pie tā, kas notiek vai nenotiek viņa mājās, – tīrās ziņkārības labad! Kādu ticamu ieganstu jūs minējāt tam, ka šodien brauksiet uz Londonu?

– Proti, kāds ir mans aizsega stāsts?

Kalsnā seja istabas pretējā pusē atplauka.

– Jā, laikam gan, – Proktors piekrita, it kā aizsega stāsts viņam būtu jauns un itin uzjautrinošs apzīmējums.

– Mēs gribam apskatīt bērnudārzu mūsu apkaimē. Netālu no manas dzīvesvietas Blumsberi rajonā. Lai varētu pieteikt Semu, kad viņam būs trīs gadi.

– Lieliski. Un vai jūs tiešām to darīsiet? Apmeklēsiet īstu bērnudārzu? Jūs abi ar Semu? Runāsi ar darbiniekiem un tā tālāk? Piereģistrēsiet viņa vārdu? – Tagad Proktors bija norūpējies tēvocis, turklāt ļoti pārliecinošs.

– Atkarībā no tā, kā Sems jutīsies, kad dabūšu viņu ārā no šejienes.

– Lūdzu, izdariet gan to, ja sanāk! – Proktors skubināja. – Tas visu padarīs ievērojami vieglāku, kad būsiet atpakaļ.

– Vieglāku? Ko nozīmē vieglāku? – Viņa atkal pikti saslējās. – Gribat teikt, ka vieglāk būs melot?

– Gribu teikt, ka vieglāk būs nemelot, – Proktors nopietni izlaboja. – Ja teicāt, ka iesiet ar Semu uz bērnudārzu, un tiešām to izdarīsiet, un pēc tam atgriezīsieties mājās un teiksiet, ka esat tur bijusi, kur te ir kādi meli? Jūs jau tāpat esat pamatīgā stresā. Man grūti iedomāties, kā varat to izturēt.

Īsu, neomulīgu brīdi Lilija saprata, ka viņš runā nopietni.

– Tātad jautājums paliek tāds, – Proktors turpināja, atkal kļūdams lietišķs, – kādu atbildi lai es jums uzticu nodot savai izcili drosmīgajai māmiņai? Jo viņai tā pienākas. Un viņai tā jāsaņem.

Viņš brīdi klusēja, itin kā gaidīdams, ka Lilija palīdzēs. Tas nenotika, tāpēc viņš turpināja:

– Un, kā jau teicāt, to nodot drīkst tikai mutiski. Un jums tā būs jānodod vienai. Lilij, man tiešām ļoti žēl. Vai drīkstu sākt? – Viņš sāka, negaidīdams apstiprinājumu. – Mūsu atbilde ir tūlītējs “jā” uz visu rakstīto. Tātad kopā trīs “jā”. Viņas ziņojums ir

nopietni apsvērts. Viņas bažām sekos rīcība. Visi viņas nosacījumi tiks pilnībā izpildīti. Vai spēsiet to visu atcerēties?

– Esmu spējīga iegaumēt dažus īsus vārdus.

– Un, protams, ļoti liels paldies par viņas drosmi un lojalitāti. Un par jūsējo tāpat, Lilij. Atkāertoju – man ļoti žēl.

– Un mans tētis? Ko man paredzēts sacīt viņam? – Lilija noprasīja, neļaudamās mierinājumam.

Proktora sejā kā brīdinoša gaisma vēlreiz iezibējās jautrais smaids.

– Hmm, jā. Jūs varētu pastāstīt viņam par bērnodārzu, kuru apmeklēsiet, vai ne? Tieši tāpēc taču jūs šodien braucāt uz Londonu.

* * *

Lietus lāsēm šlakstot augšup no ietves, Lilija aizgāja līdz Mauntstrītai, apturēja taksometru un lika šoferim vest viņus uz Liverpūlstrītas staciju. Varbūt viņa patiešām bija paredzējusi doties uz bērnodārzu. Viņa vairs nezināja. Varbūt kaut ko tādu viņa vakar vakarā bija teikusi, taču tagad šaubījās, jo pirms tam bija apņēmusies nekad vairs nevienam neko neskaidrot. Bet varbūt tāda doma viņai bija radusies tikai pēc Proktora uzstājības. Lilija skaidri zināja tikai vienu: Proktora dēļ viņa neapmeklēs nevienu sasodītu bērnodārzu. Pie velna ar ieganstiem, ar mirstošām mātēm un viņu noslēpumiem, un visu citu!

Tajā pašā rītā, mazā piejūras pilsētiņā Austrumanglijas attālākajā krastā, trīsdesmit trīs gadus vecs grāmatu pārdevējs, vārdā Džulians Londslijs, iznāca pa sava gluži jaunā veikala sāndurvīm un, savilcis ap kaklu melnā mēteļa samta apkakli – mētelis bija atlikums no Sitijas dzīves, kurai viņš bija pagriezis muguru pirms diviem mēnešiem, – saliecies devās cauri brāzmām uz vientuļo piekrastes liedagu, uz vienīgo kafejnīcu, kurā šai drūmajā gadalaikā varēja dabūt brokastis.

Viņš nejutās draudzīgi noskaņots ne pret sevi, ne pret pasauli kopumā. Iepriekšējā vakarā pēc vairākām vientuļām rēķinvedības stundām viņš pa aizmugures kāpnēm bija uzkāpis savā jauniekārtotajā bēniņu dzīvoklī virs veikala un atklājis, ka tajā nav ne elektrības, ne tekoša ūdens. Būvnieka telefonam bija ieslēgts automātiskais atbildētājs. Viņš nebija devies meklēt viesnīcu, pat ja šajā gadalaikā tāda būtu atrodama, bet aizdedzinājis četras virtuves sveces, atdarījis sarkanvīna pudeli, piepildījis prāvu glāzi, sametis gultā papildu segas, apgūlies un ieracies veikala pārskatos.

Neko jaunu viņš no tiem neuzzināja. Impulsīvā bēgšana no sīvās konkurences pasaules bija novedusi pie nožēlojama jaunākuma. Kaut gan pārskati visu nepateica, pārējo Džulians

zināja pats: viņš nav piemērots celibāta vientulībai, attālums neapklusinās nesenās pagātnes skaļās balsis, un nepietiekamo literāro pamatizglītību, kāda vajadzīga veiksmīgam grāmatu tirgotājam, neizdosies uzlabot pāris mēnešu laikā.

Vienīgā kafejnīca bija plātņu apdares būda, iespiesta starp divdesmitā gadsimta sākuma pludmales namiņiem zem tumšām debesīm un kliezdošu jūras putnu bariem. Džulians bija to redzējis savu rīta skrējieni laikā, taču nekad nebija iedomājies, ka varētu tajā iegriezties. Zaļi zibošajā izkārtņē vārds SALDĒJUMS bija pazaudējis savu otro S. Atgrūdis durvis, viņš brīdi tās pieturēja, cīnīdamies pret vēju, tad iegāja un aizvēra tās ciet.

– Labrīt, mīļais cilvēk! – no virtuves puses atskanēja sirsnīga sievietes balss. – Sēdieties, kur vien gribat! Es tūlīt nākšu, labi, mīļais cilvēk?

– Labs rīts arī jums! – viņš nevērīgi atsaucās.

Zem baltām neona gaismu joslām rindojās ducis tukšu galdiņu, apsegti sarkanrūtotiem plastikāta galdautiem. Viņš izvēlējās vienu no tiem un uzmanīgi izvilka ēdienkarti, kas bija iespiesta starp garšvielu trauciņiem un mērču pudelītēm. Pa atvērtajām virtuves durvīm skanēja ārzemju ziņu diktora neskaidrā balss. Aiz muguras kaut kas nokrakšķēja, un smagu soļu švīkas liecināja, ka ieradies vēl viens apmeklētājs. Pame-tis skatienu sienas spogulī, Džulians ar piesardzīgu uzjautrinājumu konstatēja, ka tas ir kaitinošais misteris Eduards Eivons, viņa uzbāzīgais, bet savdabīgi pievilcīgais iepriekšējā vakara klients – tieša gan, klients, kurš neko nebija nopircis.

Kaut gan ienācēja seju Džulians vēl nebija redzējis – Eivons allaž atradās nemitīgā kustībā un šobrīd ar pārspīlētu centību kārtoja uz pakaramā savu Homburgas filca platmali un novietoja uz krēsla atzveltnes gaišbrūno, pilošo lietusmēteli –, viņš nekļūdīgi pazina nepaklausīgo sirmo matu cekulu un neparasti

smalkos pirkstus, kas ar izaicinošu žestu izvilka no lietusmēteļa dziļumiem salocītu *Guardian* laikraksta eksemplāru un izgludināja to sev pretī uz galda.

* * *

Ir iepriekšējais vakars, un līdz slēgšanai atlikušas piecas minūtes. Veikals ir tukšs. Tas ir bijis tukšs lielāko dienas daļu. Džulians stāv pie kases, skaitīdams trūcīgos dienas ieņēmumus. Pirms dažām minūtēm viņš ir pamanījis pretējā ielas pusē uz ietves vientulīgu stāvu Homburgas platmalē un gaišbrūnā lietusmēteli, aizvērtu lietussargu rokā. Pēc sešām mazkustīga biznesa nedēļām Džulians ir itin labi iepazinis cilvēkus, kuri skatās uz veikalu un nenāk iekšā, un tie sāk krist viņam uz nerviem.

Vai vīrietim nepatīk veikala koši zaļais krāsojums? Varbūt viņš te ir sens iedzīvotājs un nemīl spilgtumu? Vai viņu piesaistījušas daudzās skatlogā izliktās elegantās grāmatas, īpašie piedāvājumi jebkuram makam? Vai varbūt vainīga Bella, Džuliana divdesmitgadīgā slovāku mācekle, kura bieži redzama grozāmiem veikala skatlogā savu dažādo mīlas objektu meklējumos? Nē, tā nav viņa. Bella šoreiz cītīgi darbojas noliktavā, saiņodama nepārdotās grāmatas, kas jāsūta atpakaļ izdevējiem. Un tagad – notiek taču brīnumi! – vīrietis dodas pāri ielai, noņem platmali, atver veikala durvis, un Džulianam pretī raugās gadus sešdesmit veca seja zem baltu matu cekula.

– Jums ir slēgšanas laiks, – paziņo pārliecināta balss. – Jums ir slēgšanas laiks, un es noteikti atnākšu citreiz... – bet viena dubļaina kurpe jau ir durvju iekšpusē, otra tai pievienojas, un abām seko lietussargs.

– Patiesībā vēl gluži nav, – Džulians tikpat laipni atbild. – Oficiāli mēs slēdzam piecos trīsdesmit, bet esam gana elastīgi, tāpēc, lūdzu, nāciet iekšā un uzkavējieties, cik vajadzīgs! – To teicis, viņš atkal pievēršas rēķiniem, kamēr svešinieks rūpīgi iegroza lietussargu Viktorijas laika lietussargu statīvā un novieto platmali uz Viktorijas laika pakaramā, apliecinādams cieņu veikala retro stilam, kura mērķis ir piesaistīt vecākās paaudzes interesi, un vecākās paaudzes pārstāvju šajā pilsētā netrūkst.

– Vai meklējat kaut ko konkrētu vai tāpat vien skatāties? – Džulians jautā, ieslēgdams spilgtāko grāmatplauktu apgaismojumu. Taču apmeklētājs pat lāgā nedzird viņa jautājumu. Viņa platā, gludi skūtā seja ar aktiera cienīgu mīmiku pauž neslēptu apbrīnu.

– Man nebija ne mazākās jausmas! – viņš apgalvo, plašā žestā pārļaidzams roku savas sajūsmas avotam. – Šī pilsēta beidzot var lepoties ar īstu grāmatveikalu! Atzīšos, ka esmu pārsteigts. Patiesi pārsteigts.

To pavēstījis, viņš sāk godbijīgi pētīt plauktus – daiļliteratūru, lietišķo literatūru, vietēja rakstura materiālus, ceļojumu aprakstus, klasiku, reliģiju, mākslu, dzeju – un palaikam apstājas, lai izņemtu no plaukta kādu sējumu un nopētītu to īstena bibliofila stilā – priekšējais vāks, apvāka iekšpuse, papīra kvalitāte, iesējums, kopējais svars un pievilcība.

– Nudien man jāteic! – viņš atkal iesaucas.

Vai tā ir dzimuša angļa balss? Sulīga, interesanta un saistoša. Bet vai intonācijai nepiemīt tikko jaušams ārzemniecisks skanējums?

– Kas jums jāteic? – Džulians moži atsaucas no sava mazā kabineta, kurā pārskata dienas e-pastu. Svešinieks atkal sāk runāt, šoreiz citādā un personīgākā tonī.

– Paklausieties! Es pieņemu, ka jūsu izcilajam jaunajam veikalam ir pilnīgi citāda pārvaldība. Vai man taisnība vai tomēr esmu ļoti maldījies?

– Jauna pārvaldība, jā, – Džulians atbild, joprojām runādamas no sava kabineta caur atvērtajām durvīm. Un svešinieka balsij patiešām ir ārzemnieciska pieskaņa. Tikko pamanāma.

– Vai arī jauns īpašnieks, ja drīkstu vaicāt?

– Drīkstat, un atbilde ir nepārprotams jā, – Džulians moži atbild, atgriezdamies iepriekšējā vietā pie kases.

– Tad sakiet, vai jūs, atvainojiet, – svešais enerģiski noprasa šoreiz tādā kā armijnieciskā tonī, – vai jūs gadījumā esat vai tomēr neesat tas jaunais jūrnieks, jo es gribu to zināt. Vai varbūt jūs esat viņa vietnieks? Viņa aizvietotājs? Vai kaut kas līdzīgs? – Un tad nezināma iemesla dēļ viņš nolemj, ka tāda iztaujāšana Džulianu ir aizvainojusi. – Es to nepavisam nedomāju personīgi, varat man ticēt! Gribēju tikai teikt, ka jūsu necilais priekštecis savu tirdzniecības namu nosauca par “Senlaiku Jūrnieku”, turpretī jūs, ser, būdams jauneklīgāks un, atļausos sacīt, daudz atbilstošāks sekotājs...

Tagad abi ir iesaistījušies bezsaturīgā izmeklētu angļu vārdu mudžeklī, līdz viss noskaidrojas un Džulians atzīst: jā, viņš patiešām ir gan pārvaldnieks, gan īpašnieks, un svešinieks saka: – Ceru, ka ārkārtīgi neiebildīsiet, ja es paņemšu vienu no šīm te? – Viņš ar tievajiem, garajiem pirkstiem veikli izvelk no statīva vienu no iepazīšanās kartītēm un paceļ pret gaismu, pats savām acīm pētīdams dzirdētā apliecinājumu.

– Tātad es personīgi sarunājos, izlabojiet mani, ja maldos, ar misteru Dž. Dž. Londsliju, “Londslija Labāko Grāmatu” vienīgo īpašnieku un pārvaldnieku, – viņš secina, ar teatrāli lēnu kustību nolaizdams roku lejup. – Fakts vai fikcija? – Un vīrietis strauji apsviežas apkārt, lai redzētu Džuliana reakciju.

– Fakts, – Džulians apstiprina.

– Un ko apzīmē pirmais “Dž”, ja neiebilstat pret manu uzdrīkstēšanos?

– Neiebilstu, un tas nozīmē “Džulians”.

– Tātad Jūlijs. Dižais Romas imperators. Un otrs “Dž”, ja drīkstu turpināt?

– Džeremijs.

– Bet nevis otrādi?

– Noteikti ne.

– Vai citi jūs dēvē par Džē-džē?

– Man labāk patīk vienkārši Džulians.

Svešinieks brīdi prāto, saraucis uzacis, kas ir iespaidīgi kuplas un rūsganas ar sirmiem laukumiņiem.

– Tātad jūs, ser, esat Džulians Londslijs, nevis viņa portrets un nevis viņa ēna, un es esmu Eduards Eivons, kas par saviem grēkiem nēsā mūsu upes vārdu. Daudziem es varētu būt Teds vai Tedijs, bet saviem līdziniekiem esmu tikai Eduards. Sveicināti, Džulian! – Viņš pastiepj roku pāri letei, un plaukstas spiediēns, par spīti smalkajiem pirkstiem, ir pārsteidzoši stingrs.

– Jā, sveicināti, Eduard! – Džulians bezbēdīgi atbild un atvelk roku, līdzko pieklājība atļauj, kamēr Eduards Eivons izteiksmīgi apsver savu nākamo soli.

– Vai ļausiet man, Džulian, sacīt kaut ko personīgu un galu galā varbūt pat aizskarošu?

– Kamēr vien tas nav pārāk personīgs, – Džulians piesardzīgi atbild, tomēr pielāgo damies vieglajam tonim.

– Vai tādā gadījumā jūs briesmīgi neiebildīsiet, ja es, saglabājot visu cieņu, atļaušos kādu absolūti triviālu ieteikumu attiecībā uz jūsu ārkārtīgi iespaidīgo jauno sortimentu?

– Cik vien vēlaties, – Džulians vēlīgi atbild, juzdams, ka bīstamais mākonis ir atkāpies.